

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2020/1582-22

Saksbehandler: Ingrid Holtan Fredriksen

Planlagt behandling

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Planutvalget

Offentlig ettersyn av detaljregulering for Sibelco Nordic AS på Stjernøya i Alta

Administrasjonens innstilling

Med hjemmel i plan- og bygningslovens §§ 12-10 og 12-11 legges detaljregulering for Sibelco på Stjernøya, bestående av plankart, bestemmelser og planbeskrivelse med konsekvensutredning ut på offentlig ettersyn med minst seks ukers merknadsfrist.

Saksutredning

Vedlegg

- 1 20200004_Plankart_offentlig ettersyn
- 2 20200004_planbestemmelser_offentlig ettersyn
- 3 20200004_planbeskrivelse_offentlig ettersyn _med vedlegg

Andre saksdokumenter

Andre saksdokumenter finns på saksnummer 2020/1582 (plansak).

Bakgrunn for saken

Sibelco Nordic AS ønsker å flytte eksisterende utslippspunkt til sjødeponiet utenfor Lillebukt på Stjernøya i Alta kommune. Det presiseres at det ikke er snakk om noe fremtidig sjødeponi i tilknytning til aktiviteten på Stjernøya. Derimot er det snakk om flytting av utslippspunkt til et eksisterende sjødeponi. Videre ønsker de å tilrettelegge for etablering av et nytt gråbergsdeponi (på land) på vestsiden av Lillebukt.

Formålet med planarbeidet er å regulere inn areal som angir influensområdet i tilknytning til flytting av eksisterende utslippspunkt til sjødeponiet utenfor Lillebukt i Stjernesundet. Miljødirektoratet som forurensningsmyndighet er i en prosess med å vurdere utslippstillatelse for nytt utslippspunkt. Videre er formålet å legge til rette for etablering av nytt gråbergsdeponi (på land) på vestsiden av Lillebukt på Stjernøya.

Høring og merknader

I henhold til pbl. § 12-8 ble varsel om oppstart av reguleringsplanarbeidet kunngjort 02.07.2020. Alle innspill er referert og gitt en individuell kommentar i vedlegg 2. Dette er kort oppsummert de viktigste problemstillingene som er adressert i høringen:

Statlige myndigheter:

Innspillene fra statlige og regionale myndigheter går først og fremst på forholdet til konsekvensutredninger og samfunnssikkerhet, herunder potensiell rasfare. Det ble også påpekt at det må

innhentes ny kunnskap om naturmangfold dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok til å vurdere konsekvensene. Forholdet til kulturminner, herunder kulturminner under vann, er også et viktig tema. Det vises til begrunnelser i kapittel 7. Alle innspillene er innarbeidet i planforslaget, og vurderes som ivarettatt i planforslaget.

Kommunale myndigheter:

Innspillene fra kommuneoverlegen knytter seg til en del generelle forskriftskrav i forskrift om miljørettet helsevern, spesielt kapittel 3 som omhandler miljø- og helsekrav til lokaler, virksomheter og eiendommer, §§ 7-9. Kommuneoverlegen forutsetter at dette blir overholdt, noe som vurderes som tatt til følge gjennom at det skal foreligge en sikkerhets- og beredskapsplan som skal være en del av virksomhetens beredskapsrutiner og forelegges skredfaglig ekspertise for uttalelse. Innspillet vurderes som tatt til følge i planforslaget.

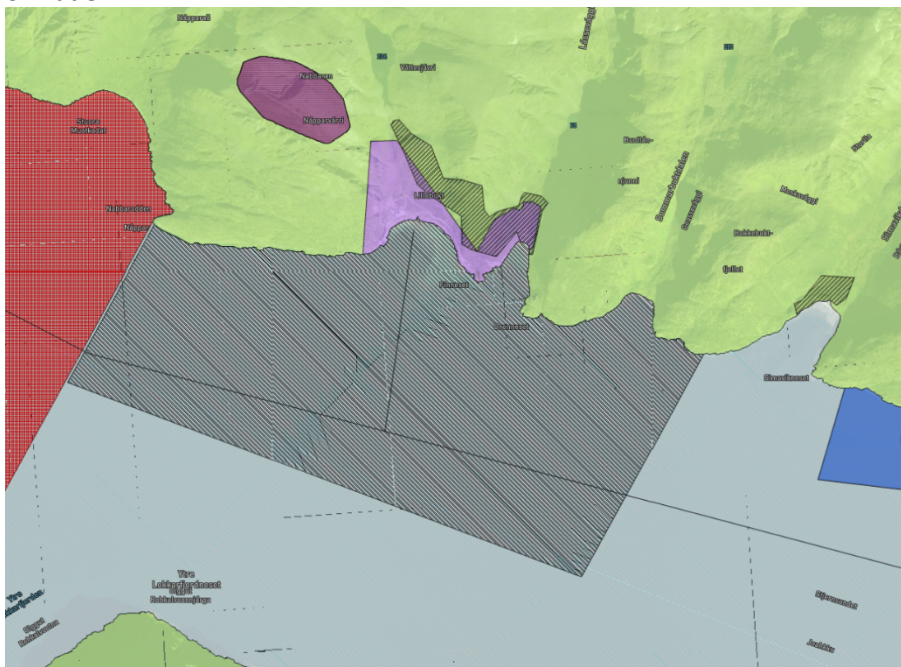
Private parter og organisasjoner:

Innspillene går først og fremst på at konsekvensen for naturbaserte næringer som reindrift, fiskeri og havbruk vurderes. Fiskarlaget Nord viser til at det i Stjernesundet er kartlagt et fiskefelt for passive og aktive redskaper, samt at det nylig (2018) er kartlagt et rekefelt.

Både Fiskarlaget Nord og Grieg Seafood er inne på at nytt utslippspunkt/utslippsledning og deponi i sjø bør utredes. Innspillet vurderes som tatt til følge i planforslaget. Verken reindriften, fiskerinæringen eller havbruksnæringen vurderes å få særlig negative påvirkninger.

Planstatus:

Gjeldende plan er kommuneplanens arealdel som ble vedtatt 15.02.2021. Det aktuelle sjøområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt til Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone (nåværende). Influensområdet for sjødeponiet ligger inne som en gjennomføringssone med krav om detaljregulering. Videre er det aktuelle planområdet på land i gjeldende arealplan avsatt til LNFR-område.

Figur 1: Kart over kommuneplanens arealdel planID 20170001

Planforslaget

Planforslaget består av følgende dokumenter:

1. Plankart m/tegnforklaring, datert 04.06.21

2. Planbestemmelser, datert 19.10.21

3. Planbeskrivelse, datert 19.10.21

Vedlegg 1: Referat fra oppstartsmøte, datert 04.06.21

Vedlegg 2: Innspill, datert 04.06.21

Vedlegg 3: Forenklet ROS-analyse, datert 04.06.21

Vedlegg 4: NGI-rapport «Stjernøya – Undersjøisk skredrisiko», datert 04.06.21

Vedlegg 5: NGI-rapport «Stjernøya – Vurdering av skredfare vest for tankanlegget», datert 04.06.21

Vedlegg 6: Akvaplan-niva «Beskrivelse av terrestrisk botanikk innen tiltaksområdet», datert 04.06.21

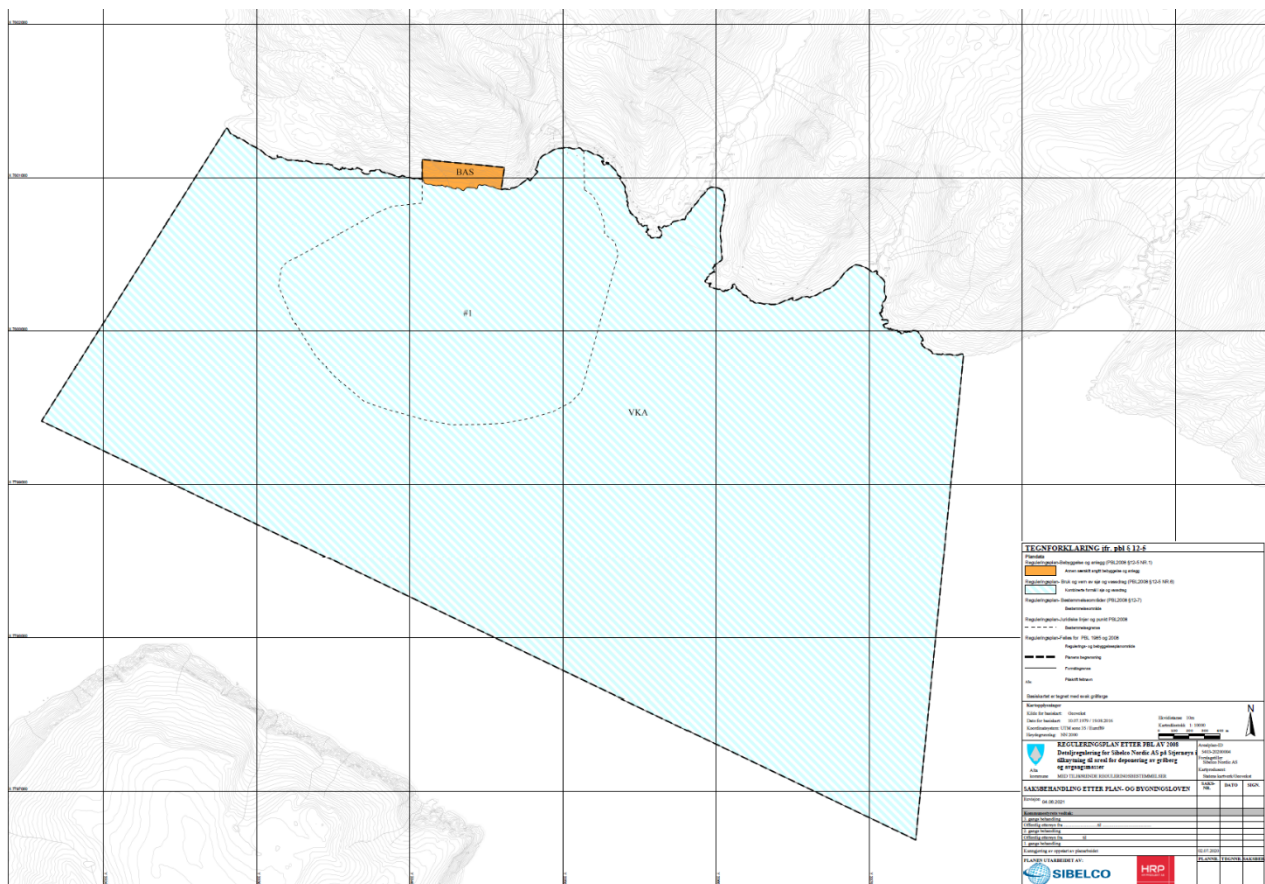
Vedlegg 7: Akvaplan-niva «Konsekvensutredning - Virkninger for marint naturmangfold, anadrom laksefisk, fiskeri og akvakultur», datert 04.06.21

Vedlegg 8: Sibelco geology & mining GeoRapport «Bruksområder for rest- og biprodukter ved drift Sibelco Stjernøya», datert 04.06.21

Vedlegg 9: Notat «Supplerende vurderinger knyttet til KU sjødeponi Stjernesund», datert 13.10.21

Planavgrensning

Planområdet berører i all hovedsak sjøarealer i Lillebukt og Stjernesundet, utenfor Sibelco Nordic AS sin eksisterende virksomhet på Stjernøya. Planforslaget med planavgrensning er vist under i figur 4.

Figur 4. Forslag til detaljregulering.

Planforslaget innbefatter to ulike arealformålsområder og et bestemmelsesområde.

Annen særskilt angitt bebyggelse og anlegg – Massedeponi (BAS)

Formålet omfatter massedeponi for deponering av sprengte tunnelmasser, dvs. bergmasser som må fjernes i forbindelse med utbyggingen av nytt oppredningsverk. Innenfor BAS tillates bergmasser deponert gjennom gråbergstipper i henhold til tillatelse til tiltak for vesentlige terrenginngrep. Innenfor dette området tillates også etablert påhugg (med evt. permanent portal og rømningsvei) til atkomsttunnell tilknyttet drift og uttak av masser inne i fjellet, samt internveger for anleggsmaskiner.

I anleggsfasen kan det etableres midlertidig riggområde (med midlertidig utstyr), i henhold til en sikkerhets- og beredskapsplan som skal forelegges skredfaglig ekspertise for uttalelse. Utover dette tillates det ikke etablert permanent bebyggelse eller anlegg innenfor området unntatt evt. risikoreduserende tiltak tilknyttet skredfare.

Kombinerte formål i sjø og vassdrag (VKA)

Formålet er benevnt VKA i plankartet, og omfatter mesteparten av planområdet, i overkant av 1,55 daa. Formålet VKA angir sjødeponi med randsone i tilknytning til eksisterende utslippspunkt, herunder eventuell flytting av utslippspunkt i sjødeponiet utenfor Lillebukt i Stjernesundet. Innenfor VKA tillates deponering av avgang på sjøbunn i henhold til vilkår i tillatelse til forurensning iht. forurensningslovgivningen. Det presiseres at området skal overvåkes iht. en miljøovervåkingsplan.

1 Bestemmelsesområde (2721737 m²)

Innenfor bestemmelsesområdet #1 tillates deponering av avgang på sjøbunn i henhold til vilkår i tillatelse til forurensning iht. forurensningslovgivningen. Innenfor dette bestemmelsesområde tillates også etablering av avgangsledning og utslippspunkt for avgang i henhold til vilkår i tillatelse til forurensning iht. forurensningslovgivningen. Det presiseres at området skal overvåkes iht. en miljøovervåkingsplan.

Vurdering av planforslaget

Konsekvensutredning

Tiltaket er vurdert å være av en slik karakter at det stilles krav til konsekvensutredning (KU) i forbindelse med reguleringsarbeidet. Det presiseres sterkt at det ikke er snakk om noe fremtidig sjødeponi i tilknytning til aktiviteten på Stjernøya. Derimot er det snakk om flytting av utslippspunkt til et eksisterende sjødeponi. En oppsummering av konsekvensutredningen er beskrevet i planbeskrivelsens kapittel 4. Selve konsekvensutredningene finnes vedlagt planbeskrivelsen. En meget forkortet versjon av oppsummeringen fra konsekvensutredningene beskrives under:

Konsekvensutredning av terrestrisk botanikk for arealformålsområde BAS

Akvaplan-niva har utredet planforslagets virkninger for terrestrisk botanikk iht. Statens vegvesens håndbok V712 for arealformålsområde BAS. Det planlagte massedeponiet (BAS) vil permanent forandre (fjerne) terrestrisk flora fra det berørte området på Sør-vest siden av Nabbarn. Derfor har personell fra Akvaplan-niva foretatt en befaring av området til fots den 8. juli 2020. med mål å avdekke rødlistede planter og naturtyper. Fagrapporten er vedlagt planbeskrivelsen. Under gjengis et sammendrag av hovedfunn og konklusjoner.

Fagrapporten påpeker at ved bruk av området til gråbergsdeponi vil alt av naturlig flora og fauna bli varig ødelagt. Tiltaket vurderes derfor til å ha stor negativ påvirkning iht. Statens vegvesens håndbok V712. Ved en sammensetning av områdets verdi og konsekvens av tiltaket, kommer konsekvensgraden for området ut med -1 (Noe miljøskade for delområdet) iht. Statens vegvesens håndbok V712. Fagrapporten nevner ingen avbøtende tiltak.

Konsekvensutredning for utslipp av avgangsmasser i sjø

Konsekvensene av de planlagte tiltakene skal vurderes opp mot det såkalte nullalternativet. Nullalternativet er fortsatt utslipp av avgangsmassen i strandsonen i Lillebukt med de samme utslippsmengder og sammensetninger av avgangsmassen som har vært til nå. Videre medfører nullalternativet at årlige utslippsmengder begrenset oppad til den grensen i gjeldende utslippstillatelse. Nullalternativet medfører også at det ikke etableres noe massedeponi (BAS) på land.

Det er totalt tre utslippsalternativer som evalueres opp mot nullalternativet. Disse framkommer av figur 6, og viser aktiviteter både i anleggsfasen og driftsfasen. Oversikten er utarbeidet av Akvaplan-niva.

Alternativ	Anleggsfase	Driftsfase
Null: Utslipp i strandsonen, eksisterende verk	Ingen endringer/ ikke behov for gråbergs-deponi	Fortsatt utslipp til Lillebukta innenfor dagens utslippsrammer, og samme sammensetning av avgangen.
Alt 1: Utslipp i strandsonen, nytt prosessanlegg	Etablering av gråbergsdeponi på land innen planområdet (fra tunnelmasser)	Fortsatt utslipp til Lillebukta innenfor dagens utslippsrammer. Samme partikkelsammensetning (kjemi og størrelse) på avgang, men i tillegg utslipp av kjemikalier brukt til vannrensing og avsalting.
Alt 2: Dyputslipp, eksisterende verk	Legging av rør til utslippsområdet.	Utslipp på 80 - 120 m dyp. Mengde fortsatt innenfor dagens utslippsrammer, og samme sammensetning av avgangen.
Alt 3: Dyputslipp, nytt prosessanlegg	Legging av rør til utslippsområdet og etablering av gråbergs-deponi på land innen planområdet.	Utslipp på 80 - 120 m dyp. Mengde fortsatt innenfor dagens utslippsrammer. Samme partikkelsammensetning (kjemi og størrelse) på avgang, men i tillegg utslipp av kjemikalier brukt til vannrensing og avsalting.

Figur 6. Samlet oversikt over alternativ for håndtering av gruveavgang, Stjernøya, samt aktiviteter i anleggs- og driftsfase som vil påvirke marint miljø. Oversikten er utarbeidet av Akvaplan-niva.

Samlet konsekvens av alternativene for utslippspunkt i konsekvensutredningen:

Konsekvensutredningen summerer opp de samlede konsekvensene for marint naturmangfold, anadrom laksefisk og for fiskeri og akvakultur sett opp mot de ulike alternativene for videre drift og utslippspunkt.

Tabell 13 Sammenfatning av konsekvens av alternativene for videre drift av sjødeponi, Sibelco Stjernøya.

Delområder	Nullalternativet (Utslipp i strandsonen, eksisterende verk)	Alternativ 1 (Utslipp i strandsonen, nytt verk) Gråbergsdeponi Kjemikalieutslipp	Alternativ 2 (Dyputslipp, eksisterende verk)	Alternativ 3 (Dyputslipp, nytt verk) Gråbergsdeponi Kjemikalieutslipp
Delområde A (strandsonen)	Fortsatt noe miljøskade	Fortsatt noe miljøskade	Opphør av akkumulering	Opphør av akkumulering
Delområde B (vannmassen)	Fortsatt noe miljøskade	Fortsatt noe miljøskade	Redusert påvirkning	Redusert påvirkning
Delområde C (sjøbunn)	Fortsatt noe miljøskade	Fortsatt noe miljøskade	Fortsatt noe miljøskade	Fortsatt noe miljøskade
Samlet vurdering	Noe negativ konsekvens	Ubetydelig endring	Stor positiv konsekvens	Noe positiv konsekvens
Rangering m. forklaring	4 Dagens situasjon som har utløst behov for endring, dvs. implisitt ikke akseptabelt	3 Ubetydelig endring, dvs. fortsatt noe negativ konsekvens	1 Alternativ med størst miljøgevinst	2 Noe miljøgevinst, kan ytterligere forbedres med avbøtende tiltak

Flyttingen av utslippet til større dyp vil redusere påvirkningen på miljøet i Lillebukta, og naturtyper i delområde A (strandsonen) og B (de frie vannmassene) vil raskt oppnå en målbar forbedret tilstand sammenlignet med nullalternativet.

Tilbakeholdelse av de fineste partiklene ved hjelp av flokkuleringsmidler, og lagring av fine partikler i tømte gruverom er først og fremst en mulighet knyttet til alternativene med etablering av nytt verk og overgang til våtprosess (alternativ 1 og 3). Dersom analyser av avgangen indikerer en bærekraftig løsning ved dette avbøtende tiltaket, kan det med fordel utredes videre.

Forslagstiller vurderer videre at prinsippene etter naturmangfoldloven §§ 8-12 er fulgt for alle alternativene.

Bruksområder for rest- og biprodukter ved drift Sibelco

Driften til Sibelco Nordic AS medfører et potensial når det gjelder utnyttelse og produksjon av rest- og biprodukter til samfunnsnyttige formål. Med rest- og biprodukter menes her primært gråberg som i form av pukk potensielt vil kunne benyttes til andre utbyggingsprosjekter i området, men også andre muligheter kan være aktuelle. Deler av gråberget på Stjernøya kan benyttes til pukk, men det er ingen enkel måte å få fraktet dette gråberget fra dagbruddet gjennom gruva og ned til Lillebukt for mellomlagring, og deretter skipe det ut fra Lillebukt. Derfor er eneste bruksmulighet for dette gråberget i dag pukk-produksjon for internt bruk.

For steinmassene fra fjellhaller/tunneler som er tenkt drevet ut i forbindelse med Green Star 4.0 - prosjektet vil muligheten for evt. båtfrakt fra Lillebukt til sluttbruker være større. Dette er mulig hvis massene kan kjøres ut fra tunneler/fjellhall, og deponeres på området for tiltenkt masse-deponi (BAS) vest for Lillebukt. Det er sonderet for mulige utbyggingsprosjekter i nærområdet, for mulig bruk i disse prosjektene.

Alternativ bruk av avgangsmassene

Den beste måten å redusere mengden avgangsmasser som deponeres er ved å finne alternative bruksområder for disse restmassene. Det eneste som har hatt moderat kommersiell suksess de siste årene er salg av deler av avgangen som jordforbedringsmiddel. Denne avgangen ble tidligere forsøkt solgt under navnet AltaGro, som en periode var Debio-godkjent for bruk i økologisk landbruk. Salget har imidlertid alltid vært svært lavt. De siste årene er innsatsen intensivert fra Sibelco Nordic AS for å markedsføre dette produktet, nå under navnet «Soilfeed Silva», til jordforbedring av naturlig sur jord eller skogsjord påvirket av sur nedbør. Delrapporten lister opp en rekke slike alternative anvendelser som har vært eller er under evaluering.

Alternative deponiløsninger

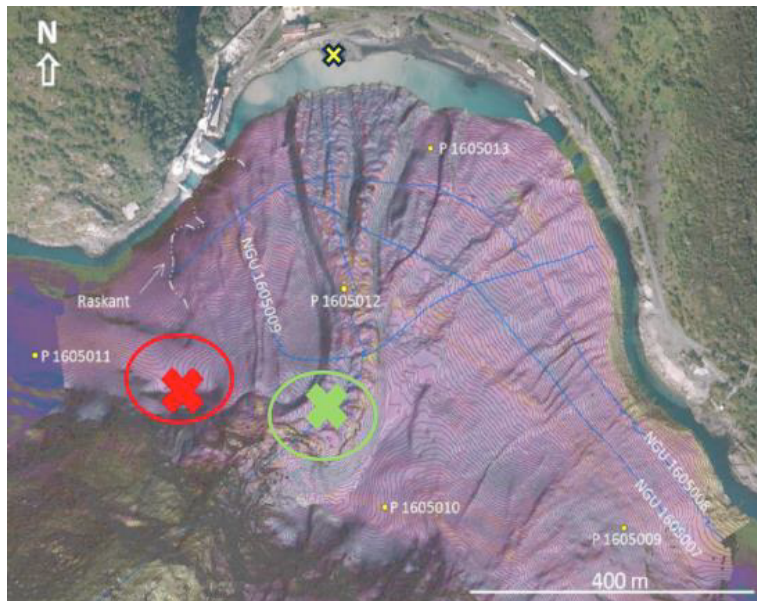
En avgangsdeponering på land (landdeponi) vurderes ikke som realistisk. Dette både på grunn av arealkonfliktene som vil oppstå med samiske brukerinteresser, områdets topografi og kostander tilknyttet en evt. realisering. Dette er derfor ikke et realistisk alternativ Sibelco ønsker å gå videre med. I så måte har et landdeponi, i samråd med planmyndighet Alta kommune, ikke vært en del av planprosessen med tilhørende konsekvensutredning.

Risiko- og sårbarhetsmessige forhold

Skredfare tilknyttet undersjøiske skred

Et viktig moment i ROS-arbeidet har vært å vurdere risikoen for undersjøiske ras i Lillebukt, i og med at slike ras har skjedd flere ganger tidligere. I den forbindelse har NGI utført en risikovurdering med hensyn til lokalisering av utslippspunkt for avgangsmassene fra gruvedriften.

Det har blitt utført analyser for tre ulike utslippspunkter, se figur 10. Gult kryss viser dagens utslippspunkt i strandsonen. Rødt og grønt kryss viser to mulige områder på 70-100 meters dyp der skråningshelningen øker brått. NGI poengterer at punktene (kryssene) i figur 10 er indikative, og at nøyaktig plassering av utslippspunkter og rør må bestemmes i detalj i designfasen. Rødt og grønt punkt anses som referanseområder, angitt som områder (ellipser) i figuren. Fra dette dypet vil avgangsmassene gli videre via en renne ned til bunnen av Stjernesundet i stedet for å bli samlet opp i Lillebukt på samme måten som for dagens løsning.

Figur 10. Plassering av de vurderte utslippspunktene. Illustrasjonen er utarbeidet av NGI.

Konklusjonen viser at det gule utslippspunktet (dagens utslippspunkt) innebærer høye risikonivåer når det kommer til undersjøiske skred som kan påvirke omkringliggende strukturer og mennesker i området, noe som også kan føre til forsinkelser i produksjonen. En flodbølge fra et undersjøisk skred på grunt vann er generelt mer kritisk enn en flodbølge fra et tilsvarende skred på dypere vann.

Risikoen knyttet til undersjøiske skred og flodbølger er lavere for det grønne eller det røde utslippsområdet enn for det gule punktet som er dagens utslippspunkt. For både grønt og rødt punkt bør man være nøye med hvor rørledningen plasseres med tanke på grunnforhold. Fra et risikoperspektiv kan det derfor være hensiktsmessig å flytte utslippspunktet til et av de to foreslåtte områdene.

Skredfare på land for arealformålsområde BAS massedeponi på land.

Skredvurderingen viser at hele fjellsiden over det vurderte området er utsatt for snøskred. Rapporten viser at store snøskred også kan nå lengre ut på vannet, slik at lektere eller skip som er ankret opp eller fortøyd rett oppunder land kan treffes av skred.

Det presiseres at det av planbestemmelsene framkommer at det i anleggsfasen kan det etableres midlertidig riggområde (med midlertidig utstyr), i henhold til en sikkerhets- og beredskapsplan som skal forelegges skredfaglig ekspertise for uttalelse. NGI vurderer videre at man kan regne med flere steinsprang i løpet av året langs det vurderte området.

Oppsummering risiko og sårbarhet

Under forutsetning av at anbefalinger tilknyttet skredfare og undersjøiske ras følges, vurderes tiltaket å medføre håndterbar risiko for liv og helse og materielle verdier. Nødvendige tiltak anses å være gjennomførbare og ivaretatt gjennom planbestemmelsene. Se ROS-skjema og Skredanalyse i finnes i sin fulle helhet i planbeskrivelsens vedlegg 3.

Økonomiske konsekvenser

Planforslaget vil ikke ha noen direkte økonomisk konsekvens for Alta kommune, men kan ha indirekte økonomiske virkninger i form av arbeidsplasser etc.

Oppsummering/konklusjon:

Planadministrasjonens vurdering er at planforslaget er godt gjennomarbeidet og at planforslaget muliggjør en flytting av eksisterende utslippspunkt, samt muliggjør en etablering av nytt gråbergsdeponi på land etter tillatelse til forurensning iht. forurensningslovgivningen.

Planadministrasjonens vurdering er at det kan være positivt sett i lys av et risiko og sårbarhetsperspektiv å flytte eksisterende utslippspunkt av avgangsmasser lenger ut i sjøen og på et dypere nivå enn dagens

utslipp. Planadministrasjonen er enig i vurderingene om at planbestemmelsene ivaretar sikkerhet og beredskap både for flytting av utslippspunkt og for etablering av nytt gråbergsdeponi på land.

Flytting av eksisterende utslippspunkt vil også etter konsekvensutredningens konklusjoner være et bedre alternativ enn dagens situasjon for marint naturmangfold, anadrom laksefisk og akvakultur.

Planadministrasjonen er positiv til en bedre ressursutnyttelse av gråberg og avgangsmasser, og ønsker at det vurderes videre hvilke muligheter som finnes for alternativ bruk og evt. reduksjon av disse massene.

Etter en helhetlig vurdering er planadministrasjonens anbefaling at planforslaget sendes på offentlig ettersyn med minst seks ukers høringsfrist.

Alta 15.11.21

Oddvar Konst

Kommunalleder Samfunnsutvikling

Veslemøy Grindvik

Avdelingsleder Plan

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor uten underskrift